

Čo by ste ako zamestnanec mali vedieť o zodpovednosti za škodu, ktorú môžete spôsobiť svojmu zamestnávateľovi?

Spadol Vám služobný telefón alebo ste nabúrali služobné auto?

Podobné prípady sa môžu prihodiť kedykoľvek aj Vám. Ako na vzniknutú situáciu reagovať?

Čo môže zamestnávateľ od Vás pri vzniku škody požadovať?

Aby sme Vám pomohli zorientovať sa v podobných situáciách, pripravili sme pre Vás **stručný prehľad problematiky zodpovednosti za škodu spôsobenú zamestnávateľovi**.

Zákonná úprava podľa Zákonníka práce

Ako predchádzať vzniku škody:

- Zamestnávateľ je povinný svojim zamestnancom **zabezpečovať také pracovné podmienky**, aby mohli riadne plniť svoje pracovné úlohy bez ohrozenia života, zdravia a majetku.
- Zamestnanec **je povinný počínať si tak**, aby nedochádzalo k ohrozeniu života, zdravia a poškodeniu majetku alebo k jeho zničeniu. Ak nie je zrejmé, ako má zamestnanec postupovať, je potrebné žiadať zamestnávateľa o vysvetlenie.
- Ak hrozí škoda, **zamestnanec je povinný na ňu upozorniť** a ak je na odvrátenie hroziacej škody neodkladne potrebný zákrok, je povinný zakročiť.

Kedy vzniká zodpovednosť zamestnanca za škodu:

- **Porušenie povinností zamestnanca**, ktoré mu vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu. Môže ísť nielen o konanie zamestnanca, ale aj o jeho nečinnosť. Napr. zamestnanec nevenuje dostatočnú pozornosť alebo opatrnosť činnosti, ktorú práve vykonáva, a poškodí služobný notebook. Môže sa stať aj to, že z uvedených dôvodov, napr. pri obsluhu pracovného stroja, zabudne niečo vykonať alebo poruší iný pracovný postup.
- **Zavinenie zamestnanca, ktoré môže byť úmyselné alebo z nedbanlivosti.**
- **V dôsledku uvedeného konania vznikne škoda.**

Za akú škodu zodpovedá zamestnanec svojmu zamestnávateľovi:

- Zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi:
 - za škodu, ktorú mu spôsobil **zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.**

Tento typ zodpovednosti je predmetom poistného krytia na slovenskom poistnom trhu, pričom rozsah krytia sa môže v jednotlivých poisťovniach líšiť.

-
- Zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi aj:
 - za škodu, **ktorú spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom;**
 - za škodu spôsobenú **porušením oznamovacej povinnosti alebo zakročovacej povinnosti**, t. j. ak zamestnanec vedome neupozorní na hroziacu škodu alebo vedome nezakročí proti hroziacej škode;
 - **za schodok na zverených hodnotách**, ktorý je zamestnanec povinný vyúčtovať (ide o prípad dohody o hmotnej zodpovednosti, na základe ktorej prevzal zamestnanec zodpovednosť napr. za zverenú hotovosť alebo tovar);
 - **za stratu zverených predmetov.**

Uvedené typy škôd na slovenskom poistnom trhu nie sú kryté, keďže ide zväčša o škody, ktoré spôsobí zamestnanec buď úmyselne, alebo v dôsledku hrubej nedbanlivosti.

V akých prípadoch zamestnanec za vzniknutú škodu nezodpovedá:

- Zamestnanec **nezodpovedá za škodu:**
 - ktorú spôsobil pri odvracaní hroziacej škody alebo nebezpečenstva priamo ohrozujúceho život alebo zdravie. Je však dôležité, aby zamestnanec túto situáciu sám úmyselne nevyvolal a aby pritom konal primeraným spôsobom.
 - ktorá vyplýva z podnikateľského rizika zamestnávateľa.

Ak zamestnanec za škodu nezodpovedá, zamestnávateľ nie je oprávnený ju od neho vymáhať.

Výška škody, ktorú môže zamestnávateľ požadovať od zamestnanca:

- Zákonník práce dáva zamestnávateľovi možnosť (teda nie povinnosť), či škodu bude od zamestnanca vymáhať.
- Zamestnanec, ktorý zodpovedá za škodu, **je povinný nahradiť zamestnávateľovi skutočnú škodu**, a to uvedením do predchádzajúceho stavu alebo finančne.
- **Ak škodu spôsobil porušením povinností aj zamestnávateľ**, zamestnanec uhradí pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.
- **Ak zodpovedá zamestnávateľovi za škodu niekoľko zamestnancov**, každý z nich uhradí pomernú časť škody podľa miery svojho zavinenia.
- **Náhrada škody spôsobenej z nedbanlivosti** nesmie u jednotlivého zamestnanca **presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku** jeho priemerného mesačného zárobku pred porušením povinnosti, ktorým spôsobil škodu. [Príklad: Keby zamestnanec spôsobil zamestnávateľovi svojou nedbanlivosťou škodu vo výške 10 000 eur, mohol by zamestnávateľ od zamestnanca požadovať náhradu škody maximálne vo výške 2 800 eur (4 x 700 eur), keby bol priemerný mesačný zárobok zamestnanca vo výške 700 eur.]
- **Toto obmedzenie neplatí:** pri zodpovednosti zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať; pri zodpovednosti zamestnanca za stratu zverených predmetov; ak bola škoda spôsobená úmyselne, pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamných alebo psychotropných látok. **V týchto prípadoch môže zamestnávateľ požadovať náhradu celej skutočnej škody.**

Aký je postup v prípade, že si zamestnávateľ uplatňuje voči zamestnancovi nárok na náhradu škody?

- Zamestnávateľ je povinný prerokovať požadovanú náhradu škody so zamestnancom a oznámiť mu ju najneskôr do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistilo, že škoda vznikla a že za ňu zamestnanec zodpovedá.
- V prípade, že škoda presiahne 50 eur, je zamestnávateľ povinný požadovanú náhradu škody a spôsob jej úhrady vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov.

Jednotlivé právne predpisy obsahujú doplňujúce, resp. odlišné ustanovenia k zodpovednosti za škodu, ako napríklad:

Štátnozamestnanecký pomer podľa Zákona o štátnej službe:

- Podľa Zákonníka práce MÔŽE zamestnávateľ vymáhať náhradu škody od zamestnanca. Služobný úrad (napr. ministerstvo) je však POVINNÝ vymáhať náhradu škody od štátneho zamestnanca, za ktorú mu zodpovedá.
- Náhrada škody, ktorú spôsobil štátny zamestnanec z nedbanlivosti, nesmie u jednotlivého štátneho zamestnanca presiahnuť sumu rovnajúcu sa štvornásobku jeho funkčného platu pred porušením povinnosti, ktorým spôsobil škodu.
- Toto obmedzenie neplatí: pri zodpovednosti štátneho zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je štátny zamestnanec povinný vyúčtovať, pri zodpovednosti štátneho zamestnanca za stratu zverených predmetov alebo ak štátny zamestnanec spôsobil škodu úmyselne, pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamnej alebo psychotropnej látky.

Príklady limitácie výšky náhrady škody podľa niektorých zákonov:

	Právne predpisy	Maximálna náhrada škody spôsobená z nedbanlivosti	POZOR
Zamestnanecký pomer	Zákonník práce 311/2001 Z. z.	4-násobok priemerného mesačného zárobku	Tieto obmedzenia náhrady škody neplatia v prípadoch uvedených v jednotlivých zákonoch, napr. v prípade: – zodpovednosti zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať; – zodpovednosti zamestnanca za stratu zverených predmetov; – ak bola škoda spôsobená úmyselne, pod vplyvom alkoholu alebo po požití omamných alebo psychotropných látok.
Dohody o prácach vykonaných mimo pracovného pomeru (dohodári)	Zákonník práce 311/2001 Z. z.	1/3 dohodnutej odmeny	
Výkon práce vo verejnom záujme	Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme	4-násobok funkčného platu	
Štátna služba	Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe	4-násobok funkčného platu	
	Zákon č. 73/1998 Zb. o štátnej službe príslušníkov PZ, SIS, Zboru väzenskej a justičnej stráže a Železničnej polície	3-násobok služobného platu	
	Zákon č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov	3-násobok služobného platu	
	Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore	3-násobok služobného platu	
	Zákon č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch	3-násobok funkčného platu	

Záver:

Kompletné a záväzné znenie práv a povinností účastníkov zamestnaneckých vzťahov vo vzťahu k náhrade škody upravujú podľa typu tohto vzťahu Zákonník práce, resp. príslušné právne predpisy, napr. Zákon o výkone práce vo verejnom záujme; Zákon o štátnej službe; Zákon o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície; Zákon o štátnej službe colníkov.

V prípade dojednania poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú zamestnávateľovi s Generali Poistovňa, a. s., sa toto poistenie riadi príslušnou zmluvnou dokumentáciou, v ktorej je uvedený predmet a rozsah, ako aj výluky z poistenia.

V prípade ďalších otázok ohľadom predchádzania vzniku škody spôsobenej zamestnávateľovi nás kontaktujte na e-mailovej adrese: generali.sk@generali.com, do predmetu mailu, prosím, nezabudnite uviesť číslo svojej platnej poistnej zmluvy.

Dovoľujeme si upozorniť, že toto poradenstvo nezahŕňa právne zastúpenie klienta a Generali Poistovňa, a. s., si vyhradzuje právo kedykoľvek zmeniť jeho rozsah alebo ukončiť jeho poskytovanie.

Tento dokument má len informačný charakter a nie je súčasťou zmluvnej dokumentácie k Poisteniu zodpovednosti za škodu spôsobenú zamestnávateľovi.